

III międzynarodowe sympozjum na temat wydry (Strasbourg, Francja, 24—27 XI 1983 r.)

Trzecie już z kolei z serii międzynarodowych spotkań poświęconych wydrze odbyło się w Strasbourgu pod mecenatem Parlamentu Europejskiego (Council of Europe), Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUNC) oraz Francuskiego Stowarzyszenia Badań i Ochrony Ssaków. Organizatorem naukowym sympozjum był dr Christian Kempf. Obrady odbywały się w nowoczesnym gmachu Parlamentu Europejskiego i były starannie przygotowane: zapewniono równocześnie tłumaczenie na 3 języki kongresowe (angielski, francuski, niemiecki), w porę dostarczono powielone streszczenia prac i informacje dla uczestników. Dwa ostatnie dni przeznaczono na wycieczki do miejsc bytowania wydr — jednak ze względu na znaczny koszt (ok. 100 dolarów amerykańskich) straciły one swą atrakcyjność nie tylko dla uczestników z Polski, ale nawet z wielu bogatszych krajów Europy Zachodniej.

Sympozjum zgromadziło 121 biologów z 24 krajów Europy, Azji, Afryki i Ameryki Północnej. Najliczniejsze grupy stanowili uczestnicy z Francji (31 osób), Wielkiej Brytanii (17 osób) i Holandii (12 osób); Polskę reprezentowały 3 osoby.

Sympozjum poświęcone było biologii i ochronie wydr (*Lutrinae*) całego świata, jednak w ogromnej większości dotyczyło wydry europejskiej *Lutra lutra* L. (1758). Spośród 45 prac, jakie zaprezentowano w formie referatów i ekspozycji plakatowych (posters), aż w 37 omawiano rozmieszczenie, ekologię, reintrodukcję oraz hodowlę w niewoli wydr w Europie.

Referaty zostały podzielone na 5 grup tematycznych. W pierwszej dokonano przeglądu badań nad wydrami w Ameryce Północnej i Południowej (N. Duplaix), Afryce (D. Rowe-Rowe), Mongolii (M. Stubbe), Europie (S. Macdonald) i Azji południowo-wschodniej (M. Khan). Duże zainteresowanie wzbudził referat W. Melquist (USA), która łącząc telemetrię z intensywnymi obserwacjami wizualnymi poznała zachowania socjalne (iskanie, zabawy, dzielenie się pokarmem i nauczanie młodych) i zachowania łowieckie (obserwowano schwytywanie ponad 2000 ofiar) wydr *Pteronura brasiliensis* Gmel. 1788.

Druga grupa tematyczna poświęcona była rozmieszczeniu wydry europejskiej. Przedstawione referaty i duża liczba ekspozycji wizualnych (łącznie 17 prac) ukazały zróżnicowaną sytuację omawianego gatunku w poszczególnych krajach. Najliczniejsze populacje wydr zamieszkują obecnie Irlandię i Szkocję. Generalną tendencją jest spadek liczebności wydry, który na znacznych obszarach Europy Zachodniej doprowadził do wyginięcia tego gatunku. Na takim ponurym tle nasza ojczyzna populacja wydry, zamieszkująca cały obszar Polski i lokalnie ciągle liczna, wydała się dobrze zachowana.

W trzeciej sesji referatowej omawiano wyniki aktualnych badań nad wydrą. J. Green i R. Green (Wielka Brytania) omówili terytorializm wydry w Szkocji, M. Delibes przedstawił skład pokarmu wydr w Hiszpanii, C. Bouchardy (Francja) mówił o wstępnych wynikach badań nad wybiórczością środowiskową i pokarmem wydr w Masywie Centralnym, a K. Włodek i niżej podpisany omówili

główne przyczyny śmiertelności oraz przestrzenną analizę strat i przyrostu populacji wydry w Polsce. Ciekawie zaprezentowała się ekspozycja przedstawiająca rezultaty badań nad omawianym gatunkiem w ośrodku hodowli wydr w Oderhaus (C. Reuther i in., RFN). Program badawczy tego założonego w 1979 r. ośrodka obejmuje wszelkie aspekty biologii oraz zagrożeń i ochrony wydry; tutaj m.in. ustalono po raz pierwszy liczbę chromosomów ($2n=38$), badano sposób ruchu i zachowania łowieckie, fizjologię i metody unieruchamiania tego zwierzęcia, zaprojektowano system do automatycznego pomiaru parametrów środowiska i aktywności wydr oraz powołano do życia komputerowy bank danych bibliograficznych o wydrach całego świata.

Kolejna sesja dotyczyła ochrony wydry. W dwóch referatach omawiano skażenia wydr pestycydami i metalami ciężkimi (C. Mason, Wielka Brytania, oraz M. Olsson i F. Sandagren, Szwecja). Przedstawiciele Vincent Wildlife Trust mówili o programie tworzenia „otter havens”, czyli o ochronie i kształtowaniu fragmentów brzegów rzek jako schronień wydry. E. Novakova przedstawiła problem zagospodarowania rzek i ochrony wydry w Czechosłowacji, a M. Stubbe zaprezentował program ochrony tego gatunku w NRD. Wśród ekspozycji wizualnych zwróciły na siebie uwagę dwie: o ochronie wydry w Portugalii (M. Santos-Reis) i Włoszech (F. Cassola).

Ostatnia grupa referatów dotyczyła hodowli w niewoli i reintrodukcji. Mówiono tutaj o wpływie Ogrodu Zoologicznego na zachowanie wydr (H. Pechlaner, Austria), rozrodzie wydr kanadyjskich w niewoli (P. Johnstone, Wielka Brytania) oraz o hodowli wydr w Ogrodach Zoologicznych Stanów Zjednoczonych Ameryki (P. Foster-Turley). Najciekawszym referatem tej sesji był referat R. Jessopa i D. Jefferies (Wielka Brytania), w którym opisano pierwszą udaną próbę reintrodukcji wydr pochodzących z niewoli. Jednak jeszcze bardziej gorąco przyjęto po przerwie film o lokomocji wydr, zaprezentowany przez K. Wagenfuhrer (Oderhaus, RFN) oraz zestaw przezroczy o wydrach na Szetlandach autorstwa E. Ouwerkerka (Holandia) — wspaniałe portrety wydr wykonane na wolności zapadły na długo w pamięć wszystkich zebranych.

Obrady zakończyła ogólna dyskusja i podsumowanie sesji referatowych. Spośród wielu wystąpień warto przytoczyć kilka: S. Macdonald zwróciła uwagę na potrzebę ujednoczenia metod badań nad rozmieszczeniem wydry i na konieczność takich badań ze względu na powszechny spadek liczebności tego gatunku. H. Kruuk (Wielka Brytania) powiedział o widocznym postępie w badaniach nad biologią i ekologią wydr i ogromie pracy pozostającej do zrobienia na tym polu. C. Reuther podkreślił, że najważniejszym zagadnieniem w ochronie wydr jest ochrona ich naturalnych biotopów, natomiast wszelkie próby reintrodukcji powinny być traktowane jako środek ostateczny, który musi być poprzedzony gruntownym rozeznaniem.

Zamykając symposium, N. Duplaix w imieniu IUNC wręczyła Christianowi Kempfowi — organizatorowi spotkania — miniaturowy posążek wydry, mówiąc, że symbolizuje on ogrom problemów związanych z ochroną wydry, jakie musimy rozwiązać w krótkim czasie.

Jerzy Romanowski